

Ohlasovacia povinnosť pre chovateľov ošípaných

Diskusia ohľadom konečnej podoby ohlasovacej povinnosti pre chovateľov ošípaných na Slovensku pokračuje. V posledný júlový deň sa jej zúčastnila Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora spolu so zástupcami chovateľov, aby spoločne s ministerstvom pôdohospodárstva riešili túto pre chovateľov veľmi podstatnú tému.



Čo sa zmenilo

Od 1. júla 2024 sú chovatelia povinní v zmysle vyhlášky č. 17/2012 Z. z. o identifikácii a registrácii ošípaných v znení neskorších predpisov elektronicky nahlasovať narodenie/premiestnenie/a úhyn ošípanej do 7 dní odo dňa vzniku nahlasovanej skutočnosti. Toto je zásadná zmena, pretože do 30. 6. 2024 tieto zmeny nahlasovali najneskôr do 10. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca, pričom nahlasovanie nebolo možné elektronicky, ale papierovou formou. To znamená, že chovatelia sa museli popasovať súčasne s dvomi významnými zmenami.

Júlového stretnutia s predstaviteľmi Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR a Plemenárskych služieb sa zúčastnila Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora a oba chovateľské zväzy – Slovenská asociácia chovateľov ošípaných a Zväz chovateľov ošípaných na Slovensku – družstvo.

Počas väčšej časti rokovania sa diskusia týkala najmä nového, elektronického spôsobu nahlasovania. Plemenárske služby zvažujú zorganizovať samostatné školenie pre chovateľov, vďaka ktorému budú chovatelia môcť lepšie pracovať so systémom a nahlasovať zmeny elektronicky. Tým by sa mala zjednodušiť a zrýchliť komunikácia medzi chovateľmi a aj samotnými Plemenárskymi službami.

Samotní chovatelia sú si vedomí svojej povinnosti nahlasovať zmeny. Chcú dodržiavať legislatívu, no potrebujú na to funkčný systém. Tým pádom by bolo takéto riešenie výhodné pre všetkých.

Skrátená lehota ohlasovania

Predmetom diskusie bola aj téma skrátenej lehoty ohlasovania. Zástupcovia ministerstva pôdohospodárstva chcú tému riešiť a pomôcť chovateľom. Účastníci júlového stretnutia sa pritom zhodli v názore, že sa musíme držať v intenciách legislatívy Európskej únie, nakoľko Nariadenie Komisie (EÚ) 2021/520 jednoznačne určuje maximálne lehoty nahlasovania, ktoré sa musia dodržiavať, konkrétne do 7 dní od narodenia/premiestnenia alebo úhynu, resp. namiesto narodenia možno zvoliť ako východiskový bod na počítanie sedem dňovej lehoty deň aplikácie identifikačného prostriedku. Neskorší začiatok plynutia lehoty je možný v prípade ošípaných z toho dôvodu, že legislatíva explicitne neustanovuje lehotu aplikácie identifikačného prostriedku tak, ako je to napríklad pri hovädzom dobytku, kde je potrebné identifikačný prostriedok aplikovať do 72 hodín od narodenia.

Spôsob označovania

Každá ošípaná sa označuje plastovou ušnou značkou do ľavej ušnice alebo tetovaním na ľavej ušnici, alebo plošným tetovaním na ľavej strane tela. Na označenie ošípanej tetovaním sa používa päťmiestny abecedno-číselný kód, ktorý nadväzuje na registračné číslo chovu, v ktorom sa ošípaná narodila. Výška tetovania musí byť najmenej 6 mm. Päťmiestny abecedno-číselný kód na označení ošípanej je identifikačným kódom ošípanej. Plastovou ušnou značkou do ľavej ušnice sa označuje ošípaná napríklad určená na obchod v rámci Európskej únie a na vývoz.

V centrálnom registri hospodárskych zvierat (ďalej len „centrálny register zvierat“) sa eviduje registračné číslo chovu; názov a adresa chovu; identifikačné údaje o držiteľovi; meno, priezvisko, adresa trvalého pobytu a rodné číslo, ak ide o fyzickú osobu; obchodné meno, miesto podnikania a identifikačné číslo organizácie, ak ide o fyzickú osobu - podnikateľa; názov, sídlo a identifikačné číslo organizácie, ak ide o právnickú osobu, a meno, priezvisko, dátum narodenia a adresa trvalého pobytu jej konateľa alebo členov jej štatutárneho orgánu; meno, priezvisko, dátum narodenia a adresa trvalého pobytu kontaktnej osoby; počet všetkých ošípaných držaných v chove a počet prasníc; každá zmena v počte ošípaných držaných v chove podľa kódu udalostí zverejnených na webovom sídle poverenej osoby, pričom sa eviduje; počet ošípaných, ktorých sa zmena týka; dátum, keď k zmene došlo; ak ide o premiestnenie ošípanej, registračné číslo chovu, odkiaľ alebo kam je ošípaná premiestnená, alebo kód krajiny, ak ide o ošípanú dovezenú, alebo vyvezenú, a identifikačný kód ošípanej; geografické súradnice chovu okrem sprostredkovateľa a exportnej organizácie.

Téma rušenia tzv. D fariem

Historicky sa na Slovensku používalo označenie „D“ fariem na dva prípady: ak si niekto kúpil ošípanú na zabitie do 24 hodín alebo ak si niekto kúpil ošípanú na ďalší chov pre vlastnú spotrebu. Takéto označenie sme na Slovensku mohli používať na základe výnimky od Európskej komisie z roku 2006 - Rozhodnutie 2006/80/ES (výnimka sa udelila Českej republike, Francúzskej republike, Portugalskej republike, Slovenskej republike, Slovinskej republike a Talianskej republike).

V roku 2018 Európska komisia prijala Vykonávacie rozhodnutie EK VRK 2018/1669, ktorým zrušila túto výnimku. Podľa údajov dostupných chovateľom je na Slovensku evidovaných 30 000 „D“ fariem, z toho je k dnešnému dňu aktívnych 4 400 „D“ fariem.

Zrušenie výnimky má za následok, že budú ponechané len tie „D“ farmy, v rámci ktorých sa dodrží 24 hodinová lehota na zabitie ošípanej. Zrušená teda je kategória, ktorá umožňovala nákup ošípaných na ďalší chov. Po novom sa budú musieť registrovať ako klasické farmy.



Registrácia fyzickej osoby na takúto farmu stojí finančné prostriedky, preto sa naši chovatelia obávajú, že sa rozmôže čierny chov a ošípané sa budú nakupovať napríklad zo zahraničia, pričom sa takýto chov nenahlási. To by, samozrejme, vo významnej miere mohlo prispieť k možnému zhoršeniu nákazovej situácie v krajine v súvislosti s rozšírením afrického moru ošípaných. Aj za účelom predchádzania takémuto stavu sú aktuálni chovatelia v rámci „D“ fariem oslobodení od poplatku v prípade preregistrácie do kategórie chovu.

Záver

Je zrejmé, že téma nahlasovania zmien v chove ošípaných a registrácie fariem je natolko páľčivá a dôležitá pre všetky strany, že diskusia bude ešte pokračovať. Každopádne z ostatného rokovania s chovateľmi ošípaných bolo cítiť vôľu zo strany ministerstva komunikovať túto tému na vysoko odbornej úrovni.